

Nīderlande

Vispārīgā informācija

Oficiālais nosaukums:	Nīderlandes Karaliste
Valsts iekārta:	konstitucionālā monarhija
Galvaspilsēta:	Amsterdama (Valdības mītne - Hāga)
Valsts valoda:	holandiešu

Teritorija

Platība:	41 526 km ²
Sauszemes robeža:	1027 km
Krasta līnija:	451 km
Robežvalstis::	Beļģija 450 km, Vācija 577 km
Administratīvais iedalījums:	12 provinces
Lielākās pilsētas:	Amsterdama, Roterdama, Hāga, Utrehta, Hārlema, Eindhovena,

Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits (2010):	16 615 000*
Pieaugums uz 1000 iedz. (2010):	4,9*
Etniskais sastāvs (2008):	nīderlandieši 81%, indonēzieši 2%, turki 2%, surinamieši 2%, marokāņi 2%, pārējie 11%**
Reliģijas (2006):	katoļi 30%, protestanti 20%, musulmaņi 5,8%, citi 2,2%, pie konfesijām nepiederoši 42%**

Ekonomiskie rādītāji

IKP faktiskās cenās (2010):	591,5 miljardi EUR*
IKP pieaugums (2010):	1,8%*
IKP uz vienu iedzīvotāju (2010):	35 599 EUR*
IKP PPP (2010):	676,9 miljardi USD**
IKP PPP uz vienu iedzīvotāju (2010):	40 300 USD**
Eksports (2010):	371,5 miljardi EUR*
Imports (2010):	331,9 miljardi EUR*
Eksporta partneri (2010):	Vācija 24%, Beļģija 11%, Francija 9%, Lielbritānija 8%, Itālija 5%*
Importa partneri (2010):	Vācija 18%, Beļģija 10%, Ķīna 9%, ASV 8%, Lielbritānija 7%*
Eksporta produkti:	mašīnas un iekārtas, ķīmiskās rūpniecības produkti, naftas produkti, pārtikas produkti
Importa produkti:	mašīnas, transportlīdzekļi, naftas produkti, pārtikas produkti, tekstils
Galvenās nozares:	naftas ieguve, agrorūpniecība, mašīnbūve, ķīmiskā rūpniecība, būvniecība, zvejniecība, mašīnu un iekārtu ražošana
Dabas resursi:	nafta, dabas gāze, kūdra, kaļķakmens, sāls, smiltis, grants, aramzeme
Ienākošās uzkrātās ĀTI (2010):	445,2 miljardi EUR***
Izejošās uzkrātās ĀTI (2010):	714,3 miljardi EUR***
Valūta:	Eiro (EUR); 1 LVL = 1,42 EUR****
Fiskālais gads:	kalendārais gads
Inflācija (2010):	1,3%*
Bezdarba līmenis (2010):	5,4%*
Uzņēmumu ienākuma nodoklis:	20-25,5%

Papildus informācija

Tālsarunu kods:	+31
Interneta IDL:	.nl

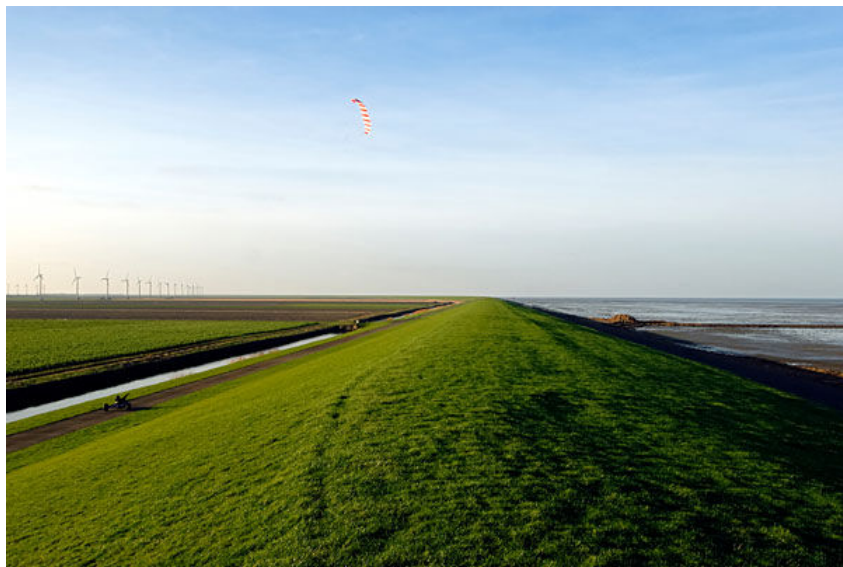
Nīderlande atrodas Eiropas ziemeļrietumos, austrumos tā robežojas ar Vāciju, dienvidos ar Beļģiju, ziemeļos to apskalo Ziemeļjūra. Nīderlande ir līdzena zeme, vairāk kā 40% teritorijas atrodas zem jūras līmeņa. Lielākā daļa piejūras zemju ir mākslīgi nosusinātas. Nīderlandes teritorijas reljefs attiecībā pret jūras līmeni atrodas zemu un viena trešdaļa pat zem tā. Daudzas platības pret applūšanu sargā aizsprosti un nocietinājumu sienas.

* Centraal Bureau voor de Statistiek - <http://statline.cbs.nl>

** Central Intelligence Agency - www.cia.gov

*** De Nederlandsche Bank - www.statistics.dnb.nl

**** Latvijas Banka - www.bank.lv

Liela teritorija ir atkarota no jūras, Flevolandes polderis ir jaunākais nosusinātās teritorijas piemērs. Augstākais punkts Nīderlandē ir Ardēnu priekškalnes (321 m vjl.).

Šo blīvi apdzīvoto valsti mēdz saukt arī par Holandi, tāpat kā divas tās provinces. 16. un 17. gadsimtā holandiešu tirgotāji un jūrasbraucēji kuģoja uz daudzām tālām zemēm, tirgojoties ar garšvielām un citām precēm. To impērija pletās no Dienvidaustrumu Āzijas līdz pat Karību jūras salām. Tirdzniecība Nīderlandē vēl arvien ir ļoti nozīmīga, jo te dibinātas vairākas lielas starptautiskas kompānijas un eksports veido vairāk kā pusi no valsts ienākumiem. Holandieši ir pazīstami ar savu iecietību un liberālajām attiecībām sabiedrībā.

Galvenās tautsaimniecības nozares ir pārtikas, ķīmiskā rūpniecība, naftas pārstrāde, elektronikas ražošana un transporta nozare. Roterdamas osta ir visnoslogotākā visā Eiropā, tā apkalpo milzīgas iekšzemes teritorijas, ietverot Vāciju un Centrāleiropu.

Nīderlandē ir augsti attīstīta lauksaimniecība. Galvenie priekšnoteikumi tam ir plašie līdzenumi, auglīgās augsnes un piemērotais klimats. Valstī attīstīta piena un gaļas lopkopība. Holandes sieru šķirnes ir pazīstamas visā pasaulē. Uz dienvidiem no Hārlēmas plešas milzīgas tulpu un citu ziedu plantācijas.

Nīderlande ir konstitucionāla monarhija - karaliste, kuras troni manto valdnieka vecākais bērns (neatkarīgi no dzimuma). Ja valdniekam nav bērnu, troni manto viņa/viņas brālis vai māsa. Nīderlandieši lepojas ar savu karalisko dzimtu Orāniešiem, jo ilgus gadus tie vadījuši viņus brīvības cīņās. 80 gadus holandieši karoja ar Spāniju, līdz 1648. gadā tika atzīta Nīderlandes neatkarība. 1795. gadā Nīderlandi iekaroja Francija. Okupācija ilga līdz 1813. gadam. Otrajā pasaules karā valsti okupēja Vācija. Nīderlandes karaliene Beatrikse ir arī valsts brīvības simbols, viena no populārākajām personībām valstī.

Nīderlandes parlamentu (Staten Generaal) veido divas palātas. Pirmos 75 locekļus ievēl netiešās vēlēšanās, un viņiem ir ierobežotas pilnvaras. Otrā palātu jeb apakšpalātu, ievēl vispārējās vēlēšanās, un tā nosaka valdības darbu. Abu palātu locekļu pilnvaru laiks ir četri gadi.

Pavisam valstī ir 11 provinces. Lielākās ir Ziemeļbrabante, Overeisela, Utrehta un Zēlande. Interesanta ir Frīzlandes province, kur dzīvo nelielā frīzu tauta.

Nīderlandes galvaspilsēta ir Amsterdamā, kas pirms 300 gadiem bija viens no lielākajiem tirdzniecības centriem Eiropā. Tā ir būvēta purvainā piekrastē uz pāļiem. Pilsētu šķērso neskaitāmi kanāli un apmēram 500 tilti savieno 90 salas, uz kurām tā būvēta. Tāpēc Amsterdamu mēdz dēvēt par „Ziemeļu Venēciju”.

Pa 25 km garo Ziemeļjūras kanālu ostā var ienākt lieli kuģi. Līdzās dažādām rūpniecības nozarēm, Amsterdamā attīstīta dimantu apstrāde. Tos ievēd galvenokārt no Dienvidāfrikas. Daudzās darbnīcās slīpē briljantus, kurus pārdod visā pasaulē. Amsterdamas vārds saistīts arī ar 17. gs. ievērojamāko Nīderlandes gleznotāju Rembrantu.

Roterdama ir lielākā osta Eiropā un otrā lielākā osta pasaulē. Tā atrodas ļoti izdevīgā vietā pie Reinas ietekas Ziemeļjūrā. Pa 40 kilometrus garo un 22 metrus dziļo kanālu ostā var ienākt lieli tankkuģi un konteineru pārvadājuma kuģi. Reina ir svarīgs ūdensceļš, kas savieno Roterdamu ar lielākajām Eiropas iekšzemes ostām.

Kompānija Philips, kas darbojas jau turpat gadsimtu, ir padarījusi Nīderlandi par elektronikas lielvalsti. Pirmie bija Philips, kuri uzsāka audiokasešu un videodisku ražošanu.

Nīderlandē populārākie sporta veidi ir futbols, teniss, sērfings, slidošana un riteņbraukšana. Valstī velosipēdu celiņu sazarojums stiepjas 10 000 km garumā.

Nīderlandē ir bagāta glezniecības vēsture. Holandiešu meistarū ēra bija 17. gadsimts, kas bija Rembranta van Rīna, Johanna Vermēra un Jana Stēna laiks. Rembrants attēloja holandiešu sadzīvi tālajā XVII gadsimtā. Viņa gleznu „Naktssardze” holandieši uzskata par savu lielāko bagātību. Arī 19. un 20. gadsimts ievērojams ar

augsta līmeņa māksliniekiem - Vinsentu van Gogu un Pītu Mondrianu. Van Gogs ir viens no mūsdienu glezniecības pamatlicējiem, kura darbus pazīst pēc divvainajiem vibrējošajiem triepieniem.

vēl apmēram 20 meistari.

Holandieši ir lieli teātra, operas un baleta izrāžu cienītāji. Holandē ļoti populāras ir kabarē izrādes.

Kā nīderlandiešu virtuves tradicionālos ēdienus var minēt jēlu siļķi, kūpinātu zuti un zirņu zupu, kā arī sieru šķirnes, piemēram, Edam un Gouda.

Nīderlande ir slavena arī ar vējdzirnavām, kuras sāka celt jau XVII gadsimtā. Miltus tās nemaļ, bet gan sūknē ūdeni. Liela valsts daļa ir ar dambjiem norobežotas teritorijas jeb polderi, ko holandieši atkarājuši jūrai. Tā kā dabiskā ceļā ūdens no tiem noplūst nevar, tas ar sūkni jāceļ dambim pāri. Valstī joprojām darbojas 20 vējdzirnavas, kaut gan apūdeņošanā jau sen tiek izmantotas elektriskās ierīces.

Nīderlande ir pasaulē lielākā griezto ziedu eksportētāja. Tulpes Nīderlandē sāka audzēt jau 16. gadsimtā. Retākus ziedus var atrast slavenajā Keikenhofas ziedu dārzā netālu no Amsterdamas. Otrs šīs valsts simbols ir koka tupeles – klompi. Tās radās kā zvejnieku apavi, ērtāki staigāšanai pa jūrmalas smiltīm. Labus klompus ar rokām gatavo pēc seniem paņēmieniem. Nīderlandē tos zina tikai